

OUR MASTER'S VOICES – AVAGY „SAJÁT HANGUNK, VIGYE HAZA”!

Oktatók, kutatók, hivatásos beszélők, kifogyhatatlan energiájú közösségalkotók és kultúraelemzők e kötet szerzői. Mióta igaz öntudatuknál vannak, programos igyekezettel szerveznek, közölnek, kérdeznak, válaszolnak, tanítanak, belátnak s beláttatnak. Több évtizedes munkájuk, sodró érdeklődésük, elhivatott tapasztalatuk, önreflexív kutakodásuk szerveződik itt kötetbe, mely ekképpen nem több, de biztosan nem is kevesebb, mint saját hangjuk, amely nekünk szól; saját tudástartományuk, amelyet velünk osztanak meg, s együttesen nem szerényebb, mint olyan tudástár, melyet kollégáik, diákjaik, pályatársaik vehetnek át s vihetnek magukkal egy életút gyűjtéséből.

Hangok, tudások, ráébredések, közvetítések a XX. század végi, XXI. század eleji társadalomtudományi gondolkodás közléstartalmaiból. Megosztott tudások, amelyek nem „a titok” feltárására ébredtek rá, de amelyek nélkül szegényesebb a világ – és titkos tudások is, amelyek megosztása nemcsak titokzatosabbá teszi a tudnivalók világát, de hangot is ad neki. Hangot, mely a közös tudásnak, a kollektív emlékezet egy tartományának megszólaltatásává erősödik, hangot, amely a tudások elbeszéléséből, a kutatói emlékezet és tényanyag mérlegelő szemléléséből fakad. A hang, a tónus, a narratíva alázatosan követi a kutatói életút/élettörténet állomásait és kutatási fókuszban álló kérdésköreit, ennek révén felveti az egykori (s ezzel párhuzamosan túlélő mai) problematizálások és válaszok érvényességének tartalmait, a kereső és vitatkozó emlékezet feldolgozó-készségét, a módszertanok és metodikák kritikus-önkritikai visszfényét, reflexív értelmezési körének fontosságát is.

Ide érkeztek, itt állnak a Kultúra kapujában, nagybetűs fontosságú „kegyhelyen”, emelkedett tettek és jóra való fohászok Templomában. Itt teszik le régtől hordozott tudásterhüket, szinte kegyeletes „áldozatként”, közösségi adományként, a tudások és belátások, megértések és elbeszélések közhasznára elszántan. Saját szólamukban, saját hangjukon járulva a Közösség, az összetartozók mindenkori Egysége elé, hogy tisztán és harmonikusan vállalható szavaikkal a közös belátások élményét gazdagítsák.

„Micsoda idők!”, milyen értelmezések, milyen gondolatfutamok, értelmi tesztek, elbeszélések, magyarázkodások kísérik ezt a szakmatudatosan önreflexív feldolgozó módszert? Milyen kérdésseltevések maradnak relevánsok, máig érvényesek, s melyek válnak épp elavulóvá, átértelmezetté vagy átértelmezhető és átértelmezendő hipotézissé? Milyen metodikák, módszertanok, szemléletirányok alakulnak ki és át, érvényesülnek és hatnak, vagy merevednek tétellé, világképpé, futó benyomássá vagy tudásgyűjteménnyé? Hogyan és miért keletkezik valaminek felfogása és értése, tudása és belátása, s hogyan válik mindez a társadalom közös tudásává, egy tudásgyűjtemény bázisává, továbbvihető és rákérdező magabiztossággá? Mit tud a tudáskutató, mit ért meg a közlő, mit sejt és értelmez a válaszadó, mi mindent kérdez pontosító szándékkal újra és újra az, akit a válaszok hitelessége nem elégít(het) ki szinte sosem?

Nos, az egykori kérdések és azóta is érlelődő válaszok sora, komplexitása, szinte kánonban előadható hangpárja a két szerző itt egybeszerkesztett opusza. Társadalomkutatók, szociológusok, oktatók és értelmezők legszélesebb körében is ritka, hogy életre szóló társas viszony töltse ki belső tartalmakkal az egykori és mai kérdésseltevéseket, válaszkeresést és narratívát. T. Kiss Tamás és Tibori Timea párosa a kulturális tudás, a tudáskeresés, az alkotói identitás és tudásátadás témaköreiben is társas viszony. Társult érdeklődés a pályáiv korai, csoportépítő-közösségformáló szakaszában is, közös vállalás a mai válaszgyűjtemény szerkesztésekor is. Együttlét az együtt-kérdezésben, együttes válasz az eltérő kérdésekre, közös tanakodás a hasonló reflexiókon, párhuzamos alkotás a tudásközvetítés különböző mezőiben. Harmonikusnak tetsző, közös mivoltában is színekben gazdag prezentáció, szinte zenei hangoltságú „duo concertante”, melynek ekkénti szemleanyaga most immár az ő közös hangjuk, multivokális válaszuk, „szólamuk”. Hallható, hallgatnivaló, élményként is hazavihető előadasmódban, saját rögzítésben és hangszerelésben, mintegy a „Saját hangunk, vigye haza!” ajánlással. Diákjaik, pályatársaik, gyermekeik és utódaik lesznek hálásak érte, hogy mindezt így egybekomponálták. A XX–XXI. századforduló társadalomtudományi sodrásából, a sokhangú társadalomkutatás saját tónusaiából, a kutatástörténeti emlékezet hangmúzeumából, narratíva-gyűjteményéből való összegzés is ugyanakkor, amely az életút szemléjével gazdag, a továbbértelmezés perspektíváival teljes. Köszönet érte Nekik, hogy méltón képesek voltak rá.

A. Gergely András